

UNIWERSYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Europejska przestrzeń administracyjna

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Administracja		Cykl dydaktyczny 2025/26	
Specjalność -		Kod zajęć 10ADMS.21K.03371.25	
Jednostka organizacyjna Wydział Prawa i Administracji		Języki wykładowe polski	
Poziom studiów studia drugiego stopnia		Obligatoryjność Obowiązkowy	
Forma studiów studia stacjonarne		Blok zajęciowy Przedmioty kierunkowe	
Profil studiów profil ogólnoakademicki			
Koordynator zajęć	Jarosław Grykiel, Maciej Kruś, Wojciech Piątek		
Prowadzący zajęcia	Jarosław Grykiel, Maciej Kruś, Wojciech Piątek		
Okres Semestr 1	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Wykład: 30, Egzamin		Liczba punktów ECTS 4

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Przekazanie wiedzy z zakresu podstawowych pojęć dotyczących europejskiego prawa i postępowania administracyjnego.
C2	Zapoznanie z genezą i rozwojem historycznym europejskiego prawa i postępowania administracyjnego.
C3	Przedstawienie instytucji i procedur stanowiących zręby europejskiego prawa i postępowania administracyjnego.
C4	Przygotowanie do samodzielnego rozwiązywania zagadnień związanych z wykładnią regulacji prawnej dotyczącej europejskiego prawa i postępowania administracyjnego.
C5	Wyrobienie umiejętności rozwiązywania skomplikowanych zagadnień prawnych powstających w związku ze stosowaniem europejskiego prawa i postępowania administracyjnego.

Wymagania wstępne

Znajomość regulacji materialnego i procesowego prawa administracyjnego. Umiejętność dokonywania wykładni przepisów prawa. Znajomość podstaw integracji europejskiej.

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	potrafi zdefiniować i wyjaśnić podstawowe pojęcia z zakresu europejskiego prawa i postępowania administracyjnego,	ADM_K2_W01, ADM_K2_W02, ADM_K2_W04, ADM_K2_W05	Egzamin pisemny, Egzamin ustny
W2	ma wiedzę w zakresie genezy i rozwoju europejskiego prawa i postępowania administracyjnego,	ADM_K2_W02	Egzamin pisemny, Egzamin ustny
W3	zna podstawowe instytucje europejskiego prawa i postępowania administracyjnego,	ADM_K2_W03	Egzamin pisemny, Egzamin ustny
W4	potrafi rozstrzygnąć problemy interpretacyjne dotyczące wykładni przepisów wchodzących w zakres europejskiego prawa i postępowania administracyjnego,	ADM_K2_W02, ADM_K2_W03, ADM_K2_W04, ADM_K2_W06	Egzamin pisemny, Egzamin ustny
W5	potrafi dostrzec oraz właściwie ocenić potrzebę i zarazem niezbędność zastosowania poszczególnych instytucji europejskiego prawa i postępowania administracyjnego.	ADM_K2_W02, ADM_K2_W04, ADM_K2_W06, ADM_K2_W07	Egzamin pisemny, Egzamin ustny
Umiejętności - Student/ka:			
U1	potrafi rozstrzygnąć problemy interpretacyjne dotyczące wykładni przepisów wchodzących w zakres europejskiego prawa i postępowania administracyjnego,	ADM_K2_U01, ADM_K2_U02, ADM_K2_U03, ADM_K2_U04, ADM_K2_U05, ADM_K2_U06, ADM_K2_U07, ADM_K2_U08	Egzamin pisemny, Egzamin ustny

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
U2	potrafi dostrzec oraz właściwie ocenić potrzebę i zarazem niezbędność zastosowania poszczególnych instytucji europejskiego prawa i postępowania administracyjnego.	ADM_K2_U02, ADM_K2_U03, ADM_K2_U04, ADM_K2_U05, ADM_K2_U06, ADM_K2_U07, ADM_K2_U08	Egzamin pisemny, Egzamin ustny
Kompetencji społecznych – Student/ka:			
K1	potrafi rozstrzygnąć problemy interpretacyjne dotyczące wykładni przepisów wchodzących w zakres europejskiego prawa i postępowania administracyjnego,	ADM_K2_K01, ADM_K2_K02, ADM_K2_K03, ADM_K2_K04	Egzamin pisemny, Egzamin ustny
K2	potrafi dostrzec oraz właściwie ocenić potrzebę i zarazem niezbędność zastosowania poszczególnych instytucji europejskiego prawa i postępowania administracyjnego.	ADM_K2_K01, ADM_K2_K02, ADM_K2_K03, ADM_K2_K04, ADM_K2_K06	Egzamin pisemny, Egzamin ustny

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Organizacja administracji w ramach Unii: a) Instytucje i organy Unii, ze szczególnym omówieniem Agencji Unii Europejskiej c) problematyka decyzji z zakresu bezpieczeństwa i polityki zagranicznej, w tym decyzje dot. tzw. sankcji międzynarodowych; c) Administracja państw członkowskich – zasada stosowania krajowego, zasada lojalnego działania państw członkowskich; zasada przyznania.	W1, W2	Wykład

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
2.	Wykonywanie prawa administracyjnego europejskiego: a) Wykonywanie przez prawa przez instytucje: problematyka aktów wykonawczych oraz aktów delegowanych; b) Wykonywanie przez organy Unii – problematyka aktów administracyjnych i regulacyjnych, analiza orzecznictwa TSUE dot. podstaw prawnych aktów stosowania prawa podejmowanych przez organy Unii; c) wykonywanie przez administrację państw członkowskich: wyróżnienie stosowania bezpośredniego (na podstawie bezpośrednio stosowanego prawa Unii) oraz pośredniego (prawo implementowane) i w tym kontekście zasady autonomii proceduralnej państw członkowskich, pierwszeństwa stosowania prawa europejskiego; d) zakres skuteczności aktów administracyjnych krajowych: akty krajowe zwykłe, akty transnarodowe, akty wymagające uznania; e) kwestia ochrony prawnej adresatów decyzji w zależności od rodzaju i charakteru aktu stosowania prawa europejskiego; f) współpraca przy stosowaniu prawa europejskiego: współpraca pomiędzy instytucjami i organami Unii a organami krajowymi, w tym problematyka tzw. aktów referencyjnych, współdziałanie pomiędzy organami krajowymi państw członkowskich; g) umowy jako akt stosowania prawa europejskiego administracyjnego; umowy zawierane przez instytucje i organy Unii, umowy zawierane przez administrację krajową h) czynności faktyczne podejmowane w ramach stosowania prawa europejskiego administracyjnego.	W1, W2	Wykład
3.	Harmonizacja przepisów administracyjnych państw członkowskich, pojęcie i rola norm zharmonizowanych: europejskich i krajowych; systemy i standardy akredytacji.	W1, W4, U1, K1	Wykład
4.	Skutki wadliwości aktu stosowania prawa europejskiego administracyjnego, wzruszenie decyzji, w tym wyniku wyroku sądów europejskich albo krajowych; Odpowiedzialność odszkodowawcza administracji krajowej za naruszenie prawa europejskiego.	W3	Wykład

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
5.	Przyczyny i uwarunkowania konwergencji procedur administracyjnych. Cele i teoretyczne modele europejskiej przestrzeni administracyjnej w aspekcie proceduralnym Pojęcie i rodzaje europejskich procedur administracyjnych. Przyczyny ekonomiczne: globalizacja, integracja ekonomiczna. Przyczyny społeczne i polityczne. Uwarunkowania prawne. Konwergencja procedur administracyjnych a zasada autonomii proceduralnej. Cele: urzeczywistnienie integracji ekonomicznej, recepcja sprawdzonych rozwiązań procesowych – zwiększenie efektywności i szybkości krajowych postępowań administracyjnych. Model ujednolicenia (harmonizacji). Model unifikacji: tj. koordynacji albo konsolidacji procedur. Czynniki ograniczające możliwość ujednolicenia (harmonizacji) przepisów procesowych.	W3, W4, U1, K1	Wykład
6.	Harmonizacja postępowania administracyjnego i sądowoadministracyjnego. Karta Praw Podstawowych – prawo do dobrej administracji (art. 41). Europejski Kodeks Dobrej Administracji. ReNEUAL. Cele i znaczenie Rady Europy. Rezolucja 77(31) KM Rady Europy – zasady sprawiedliwego postępowania administracyjnego. Wykonywanie dyskrecjonalnych kompetencji władz administracyjnych – rezolucja R(80)2. Zasady procesowe wyrażone w Handbook Rady Europy. Wpływ Handbook na krajowy porządek prawny na przykładzie Polski (nowelizacje k.p.a., przykłady z orzecznictwa NSA). Znaczenie art. 6 EKPCz i art. 47 KPP dla sądownictwa administracyjnego. Wymogi dotyczące konstrukcji ustrojowej sądu administracyjnego. Wymogi dotyczące przebiegu postępowania. Rekomendacja (2004)20 w sprawie sądowej kontroli aktów administracyjnych.	W4, U1, K1	Wykład
7.	Harmonizacja postępowania egzekucyjnego w administracji. Rekomendacja (2003)16 w sprawie egzekucji decyzji administracyjnych i orzeczeń sądowych w prawie administracyjnym. Dyrektywa 2010/24/UE o wzajemnej pomocy w sprawach odzyskiwania należności publicznoprawnych jako przejaw harmonizacji postępowania egzekucyjnego.	W4, W5, U1, U2, K1, K2	Wykład
8.	Konsolidacja działań krajowych organów administracji na przykładzie współpracy w sprawach podatkowych i celnych oraz w sprawach azylowych. Źródła prawa o współpracy w sprawach podatkowych i celnych. Wymiana informacji, obecność przedstawicieli organów jednego państwa w siedzibie organu innego państwa, powiadamianie, równoczesne kontrole podatkowe. Współpraca w odzyskiwaniu należności celnych i podatkowych. Źródła i cele współpracy w sprawach azylowych. Zadania Agencji UE ds. Azylu w zakresie pomocy operacyjnej.	W5, U2, K2	Wykład

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, Wykład problemowy, Dyskusja, Praca z tekstem, Uczucie problemowe (Problem-based learning)

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	bardzo dobry (bdb; 5,0): dobry plus (+db; 4,5): dobry (db; 4,0): dostateczny plus (+dst; 3,5): dostateczny (dst; 3,0): niedostateczny (ndst; 2,0): Stosuje się następujące kryteria oceniania studenta: - poprawność i kultura języka, - umiejętność poprawnego formułowania myśli i poglądów oraz ich racjonalnego uzasadniania, - umiejętność poprawnej argumentacji prawniczej i logicznego wyciągania wniosków, - znajomość przepisów w zakresie objętym treściami kształcenia, - wymagany poziom umiejętności wskazany w opisie efektów kształcenia.

Literatura

Obowiązkowa

- Kruś M., Akt transnarodowy w systemie europejskich aktów administracyjnych, Poznań 2021,
- Olszanowski J., Piątek W., Współpraca państw członkowskich UE przy odzyskiwaniu wierzytelności podatkowych, Warszawa 2016.

Dodatkowa

- Łaszczycza G., Prawo europejskie a funkcjonowanie organów administracji publicznej, Sosnowiec 2003,
- E. Łętowska, Multicentryczność współczesnego systemu prawa i jej konsekwencje, „Państwo i Prawo” 2005, z. 4, s. 3,
- Machińska H. (red.), 60 lat Rady Europy. Tworzenie i stosowanie standardów prawnych, Warszawa 2009,
- Mączyński D., Międzynarodowa współpraca w sprawach podatkowych, Warszawa 2009,
- Strzelec D., Międzynarodowa pomoc prawna przy przeprowadzaniu dowodów w sprawach podatkowych, Przegląd Podatkowy 2013, Nr 5.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	30
Przygotowanie do zajęć	15
Czytanie wskazanej literatury	25
Przygotowanie do egzaminu	50
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 120

Liczba punktów ECTS	ECTS 4
----------------------------	------------------

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
ADM_K2_K01	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do dalszego kształcenia się i rozwoju zawodowego; podjęcia studiów trzeciego stopnia (doktoranckich)
ADM_K2_K02	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do do współdziałania z grupą i przyjmowania w niej różnych ról oraz organizowania zespołów pracowniczych i kierowania nimi
ADM_K2_K03	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do odpowiedniego określania priorytetów służących realizacji określonego przez siebie lub innych zadania oraz efektywnego organizowania pracy własnej i kierowanej przez siebie grupy
ADM_K2_K04	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do posługiwania się zdobytą wiedzą w pracy zawodowej z zachowaniem zasad etycznych
ADM_K2_K06	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy, kreatywny i elastyczny
ADM_K2_U01	Absolwent/ka potrafi prawidłowo interpretować i wyjaśniać pojęcia prawne, ekonomiczne z zakresu nauk prawnych wykładanych w ramach studiów administracyjnych; posługiwać się terminologią z zakresu poszczególnych dziedzin będących przedmiotem studiów
ADM_K2_U02	Absolwent/ka potrafi wykorzystać pozyskaną wiedzę dla wyjaśnienia genezy, przebiegu zmian w regulacjach prawnych i stawiania prostych hipotez co do celu konkretnych rozwiązań prawnych dotyczących dziedzin prawa właściwych dla studiów administracyjnych; formułować własne opinie i dobrać właściwe metody analizy
ADM_K2_U03	Absolwent/ka potrafi przewidzieć skutki prawne i praktyczne wprowadzania wybranych rozwiązań prawnych oraz prognozować zmiany w wybranych dziedzinach prawa właściwych dla studiów administracyjnych
ADM_K2_U04	Absolwent/ka potrafi prawidłowo posługiwać się wybranymi normami i regułami prawnymi, w celu rozwiązania konkretnego zadania z zakresu dziedzin nauk prawnych i ekonomicznych właściwych dla studiów administracyjnych; znajdować podstawy prawne, orzecznictwa i literaturę dotyczącą badanych zagadnień oraz stosować zasady etyczne, jak również samodzielnie proponować rozwiązania konkretnego problemu i podejmować rozstrzygnięcia
ADM_K2_U05	Absolwent/ka potrafi samodzielnie wykonywać pracę na wyższych szczeblach zarządzania w administracji rządowej i samorządowej, a także w jednostkach gospodarczych, w instytucjach pozarządowych, organach partii politycznych placówkach kulturalnych, oświatowych, leczniczych itd., jak również pełnić funkcje kierownicze w służbie cywilnej; wykorzystywać zdobytą wiedzę do rozstrzygania dylematów pojawiających się w pracy zawodowej
ADM_K2_U06	Absolwent/ka potrafi sprawnie posługiwać się zaawansowaną wiedzą z zakresu prawa umożliwiającą samodzielne rozwiązywanie problemów, opracowywanie i wdrażanie programów, organizowanie zespołów pracowniczych i kierowanie nimi oraz podejmowanie decyzji respektujących prawa człowieka i standardy etyczne; przygotować dokumenty i prace pisemne dotyczące zagadnień szczegółowych, z wykorzystaniem ujęć teoretycznych, a także różnych źródeł
ADM_K2_U07	Absolwent/ka potrafi pracować w grupie; przygotowywać pogłębione wystąpienia ustne, w języku polskim, w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, wykładanych w ramach kierunku studiów Administracja, w tym dotyczące zagadnień szczegółowych, z wykorzystaniem ujęć teoretycznych, a także różnych źródeł
ADM_K2_U08	Absolwent/ka potrafi posługiwać się językiem obcym, w tym w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla kierunku studiów Administracja, zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego
ADM_K2_W01	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu pogłębionym charakter nauk z dziedziny administracji i prawa oraz ich miejsce w systemie nauk społecznych, a także typowe rodzaje struktur i instytucji społecznych (politycznych, prawnych i ekonomicznych) i ich istotne elementy
ADM_K2_W02	Absolwent/ka zna i rozumie w sposób pogłębiony poszczególne dziedziny prawa ze szczególnym uwzględnieniem nauk prawno-administracyjnych, w tym normy i reguły (prawne, organizacyjne, zawodowe, moralne, etyczne) organizujące struktury i instytucje społeczne oraz rządzące nimi prawidłowości i sposoby działania; w stopniu pogłębionym genezę i ewolucję poszczególnych instytucji społecznych; poglądy przedstawicieli doktryny dotyczących wybranych instytucji prawnych

Kod	Treść
ADM_K2_W03	Absolwent/ka zna i rozumie w sposób rozszerzony system i organy władzy w Rzeczypospolitej Polskiej, ze szczególnym uwzględnieniem organów administracji publicznej rządowej (ogólnej i specjalnej) i samorządowej oraz pogłębiony istniejące relacje między tymi strukturami
ADM_K2_W04	Absolwent/ka zna i rozumie w sposób pogłębiony system prawa polskiego, prawa międzynarodowego i prawa Unii Europejskiej, wzajemne powiązania w ramach tych systemów oraz relacje pomiędzy prawem polskim, prawem międzynarodowym i prawem Unii Europejskiej
ADM_K2_W05	Absolwent/ka zna i rozumie w sposób pogłębiony terminologię z zakresu poszczególnych dziedzin będących przedmiotem studiów
ADM_K2_W06	Absolwent/ka zna i rozumie w sposób rozszerzony status człowieka jako podmiotu prawa krajowego i międzynarodowego, z uwzględnieniem określenia przysługujących mu praw i zasad ich ochrony
ADM_K2_W07	Absolwent/ka zna i rozumie w sposób pogłębiony metody i narzędzia, w tym techniki pozyskiwania danych, właściwe dla dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, z zakresu prawa i administracji; metody badawcze stosowane w naukach prawnych oraz w naukach o administracji